

Posudek vedoucího diplomové práce

Název: *Thoth in the Pyramid Texts*

Rok odevzdání: 2015

Autor: Bc. Michal Čermák

Vedoucí: Mgr. Martin Pehal

1) Struktura argumentace

Autor svou práci strukturoval na základě rozčlenění Textů pyramid (TP) na tzv. "osobní" (personal) a "kněžské" (sacerdotal), což je dělení, které převzal z knihy nedávno zesnulého odborníka na TP, Harolda Hayse. Hays TP dělí na základě poměrně sofistikovaného systému, jehož jádro je založeno na analýze výskytu osobních zájmen ve vztahu k zesnulému resp. ritualistům, kteří se zesnulým v textech interagují. Pro obě skupiny textů je zároveň charakteristické motivické zaměření, resp. různý ontologický rámec, ke kterému se vztahují, což vyplývá ze situací, v nichž byly používány. Zatímco osobní texty byly pravděpodobně recitovány jednotlivci v soukromí (domácí kult, během léčebných rituálů, atd.), texty kněžské byly užívány veřejně (vписovány na zdi chrámů, recitovány během svátků, atd.). Zároveň ovšem skrze proces monumentalizace, tedy zapsání textů na stěny pyramid, jsou tyto skupiny a motivy v nich usouvztažněny způsobem, který zároveň překonává jejich původní zaměření a účel. To se projevuje právě zejména úpravou osobních textů, v nichž zesnulý přestává být vykonavatelem popisovaných činností, neboť se stává jejich adresátem. Autor se rozhodnul ověřit si toto Haysovo členění na případu výskytu postavy boha Thovta právě v korpusu TP.

Autorova argumentace je srozumitelná. Vycházel z předpokladu, že pokud je Haysovo dělení skutečně relevantní, pak by se různé zaměření osobních a kněžských textů mělo projevit i v případě tohoto motivu. Zároveň ovšem autor předpokládal, že všechny modality Thovtova výskytu v TP, ať už budou jakkoliv odlišné, bude možné vztáhnout k nějakému společnému jmenovateli. Tím je samozřejmě zesnulý král, resp. to, co krále čeká po smrti.

Práce je proto logicky členěna do kapitol podle hlavních rolí, ve kterých se Thovt vyskytuje. Již v průběhu práce autor ukazuje provázanosti mezi oběma hlavními skupinami textů (osobní/kněžské). Daří se mu udržet hlavní linii a neztratit se v množství případných motivických paralel a asociací, které se v textech nabízí skutečně bezpočet. Na konci práce provede sice stručné, nicméně poměrně výstižné shrnutí.

Hodnocení: 8 bodů

2) Formální úroveň

Autorova angličtina je skutečně vynikající. Stylisticky svěží bez gramatických chyb. Případné změny by byly na úrovni jednotlivostí. Zkratky jsou užívány koherentně. Určité známky spěchu, resp. nedostatečné závěrečné kontroly, jsou jasně rozeznatelné u citované sekundární literatury. Přebývající/scházející interpunkce, závorky, občasné chybějící údaje v bibliografických odkazech, atd. Z charakteru chyb je ovšem jasné, že spíše než o nekonzistenci se u autora jedná o nepozornost z důvodů časové tísně při odevzdávání práce.

Hodnocení: 6 bodů

3) Práce s prameny

Velice pozitivním aspektem práce je skutečnost, že autor staví zejména na primárních pramenech. Vychází přitom nejen z existujících transkripcí a překladů, ale pracuje i s původními hieroglyfickými texty. Relevantní TP si prošel a podíval se na kontext, ve kterém se vyskytují. Na několika místech tak byl schopen revidovat popř. upozornit na problematická místa překladů, s nimiž pracoval. V rámci práce upřednostnil jeden konkrétní překlad (James Allen, *Pyramid Texts*), což je v pořádku. Pečlivější srovnání existujících překladů by mu ovšem mohlo poskytnout více výkladových paralel, které by mohl zohlednit.

Autorovi se podařilo udržet poměrně jasně hlavní linii práce, již je postava boha Thovta. Nicméně v mnoha případech tak učinil na úkor podrobnějšího rozboru vedlejších motivů, které s tím souvisejí. Například motiv božského převozníka (resp. obecně motiv výstupu na nebe), kterému autor věnuje významnou kapitolu ve své práci, není příliš rozpracován ve vztahu k sekundární literatuře.¹ Z fenomenologického hlediska autor tyto vedlejší motivy analyzuje intuitivně poměrně přesvědčivě. Pevnější zakotvení vlastních úvah v sekundární literatuře by autorovu argumentaci mohlo pouze posílit, příp. by mohla diskuze poukázat na aspekty, které autor nechal záměrně (anebo právě pouze z neznalosti) stranou.

Hodnocení: 5 bodů

4) Vlastní přínos

Práce zcela jistě není mechanickým kompilátem. Autor opakovaně ve své práci ukazuje, že se dokáže nad tématy, se kterými se v TP setkává, zamyslet a zasadit je do širšího kontextu reálií egyptského náboženství. Pro autora je typická určitá interpretační velkorysost, což má samozřejmě jak kladné tak i negativní stránky. Autor na jednu stranu porozuměl základním symbolickým principům, které jsou pro egyptské myšlení typické. Dokáže se přesvědčivým a srozumitelným způsobem postavit k často protikladným rolím, ve kterých se Thovt v TP vyskytuje. Tyto motivy přitom neodvysvětlí reduktivním způsobem, ale nabídne takové vysvětlení, které v rámci ostatních Thovtových aspektů dává smysl. Zároveň ovšem občas ztrácí potřebu závěry, ke kterým dochází, konfrontovat s egyptologickou debatou. S tím jde ruku v ruce autorova tendence podceňovat práci s dalším primárním materiálem, se kterým by závěry, k nimž dochází v případě TP, konfrontoval. Zejména v egyptologii je to běžná praxe. Jako relevantní se přitom díky velké setrvačnosti egyptských náboženských forem bere celých cca 3,5 tisíce let, během nichž můžeme o egyptské kultuře hovořit. Je nicméně pravda, že práce by tímto systematičtějším přístupem pravděpodobně výrazně nabyla na objemu. Žádná z těchto námitek nicméně nepředstavuje zásadní problém.

Hodnocení: 6,5 bodů

---

¹ Pár příkladů za všechny: Javier M. Paysás. "Los medios de ascensión celeste en los Textos de las Pirámides". *Aegyptus Antiqua* 3/1 (1978): 37–67. Christian Jacq. *Le voyage dans l'autre monde selon l'Égypte ancienne. Épreuves et métamorphoses du mort d'après les Textes des Pyramides et les Textes des Sarcophages*, Monaco: Éditions du Rocher, 1986. Jorge Roberto Ogdon. *The Celestial Ferryman in the Pyramid Texts*, Buenos Aires: Instituto de Egiptología de la Argentina, 1977. Leo Depuydt. "Der Fall des 'Hintersichschauers'". *Göttinger Miscellen* 126 (1992): 33–38. J. Gwyn Griffiths. "The Celestial Ladder and the Gate of Heaven in Egyptian Ritual". *The Expository Times* 78/2 (1966): 54–55. Hartwig Altenmüller. "Aspekte des Sonnenlaufes in den Pyramidentexten". In Université Paul Valéry, Institut d'égyptologie (ed.), *Hommages à François Daumas* 1, Montpellier: Université de Montpellier, 1986, p. 1–15. Winfried Barta. "Zu den Schilfbündelsprüchen der Pyramidentexte". *Studien zur Altägyptischen Kultur* 2 (1975): 39–48. A mnoho dalších.

5) Obecný přesah práce.

Práce je zcela jistě zajímavá i pro religionisty-neegyptology. Autor v ní přístupným způsobem odhaluje fungování symbolického systému TP. Právě v odhalení mechanismu, jakým způsobem se k sobě mají jednotlivé a často protikladné Thovtovy aspekty, může najít inspiraci i čtenář mimo obor. Autorovy závěry sice nejsou nijak radikálně nové nebo interpretačně přelomové, nicméně v několika případech se autorovi podařilo v jednotlivostech ukázat velice zajímavé body.

Hodnocení: 7 bodů

Celkové hodnocení: Přes výše uvedené výhrady považuji práci za velice kvalitní, doporučuji ji k obhajobě a celkovým počtem bodů (32,5) ji hodnotím známkou **výborně**.

V Praze dne 3.2.2015

Martin Pehal

